

Handläggare
Kajsa Pärke
Telefon: 08-508 21 083

Till
Älvsjö stadsdelsnämnd
2018-10-18

Rekommendation för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi

Svar på remiss från miljö- och hälsoskyddsnämnden,
dnr 2018-1511

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på kommunstyrelsens remiss.

Anne-Marie Tingeborn
Stadsdelsdirektör

Elisabet Tullgren
Avdelningschef

Sammanfattning

Konstgräs och gummiytor finns på några lekplatser i Älvsjö stadsdelsområde och det planeras för ytterligare sådana ytor. Konstgräs och gummiytor i parker har olika fördelar för lekvärde och tillgänglighet. Samtidigt kan dessa material ha negativa effekter på miljö och hälsa.

Förvaltningen anser att det är bra att staden tar fram en rekommendation för hur och var dessa material kan användas. Rekommendationen i fem punkter ger en i stort sett tydlig vägledning, men dokumentet i sin helhet skulle kunna utvecklas.

När det gäller konstgräs utan gummigranulat saknas anläggnings- och skötselkrav. Förvaltningen önskar också att rekommendationerna i bilagorna arbetas in i huvuddokumentet och att det kompletteras med en genomgång av olika fallskydd utifrån såväl miljö och hälsa, som tillgänglighet och drift. Det skulle vidare underlätta om samtliga kemikaliekrav läggs in i stadens system för byggvarubedömning och ett centralt avropsavtal tas fram för miljökonserter som kan kopplas till projekten.

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har beslutat att remittera en rekommendation för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi. Remissen har skickats till fastighetsnämnden, trafiknämnden, exploateringsnämnden, idrottsnämnden, stadsbyggnadskontoret, stadsledningskontoret, samtliga stadsdelsnämnder, Familjebostäder AB, Stockholmshem AB, Svenska Bostäder AB, Stockholms Hamn AB, Skolfastigheter i Stockholm AB, Stockholm Vatten och Avfall AB, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, Stockholm Globe Arena Fastigheter AB. Remisstiden sträcker sig till den 31 oktober.

Rekommendationen riktar sig till såväl stadens egna upphandlade entreprenader som för markupplåtelse. Rekommendationen omfattar anläggning av fotbollsplaner, mindre konstgräsplaner samt lekytor med gummigranulat eller platsgjutet gummi, samt skötsel av befintliga sådana ytor.

Rekommendationen är ett förtydligande av stadens kemikalieplan som anger att ”Den som avser att använda en vara ska alltid bedöma exponeringsrisken för miljö och människor i förhållande till den aktuella användningen, särskilt i miljöer avsedda för barn och ungdomar”.

Ärendet

Rekommendationen innebär inte ett absolut förbud mot användning av konstgräs och platsgjutet gummi, men alla berörda aktörer behöver hjälpas åt för att minimera de skadliga verkningarna av materialen. På lång sikt handlar det om att hitta nya material och på kort sikt att välja det bästa befintliga alternativet utifrån miljösynpunkt och funktionalitet, med också utifrån brukande och drift. Till remissen är bifogat åtta bilagor som utgör underlag till rekommendationen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för HR och extern service, i samråd med avdelningen för förskola och fritid. Ärendet behandlas i rådet för funktionshinderfrågor den 10 oktober 2018 och i förvaltningsgruppen den 11 oktober 2018.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Älvsjö stadsdelsnämnd berörs av remissen genom att det finns konstgräs och gummiytor i några lekparker och att det planeras för ytterligare sådana ytor. Konstgräs finns på två små bollplaner i Vivelparken respektive Sjörovarparken. Båda är lagda på ett

underlag av sand och innehåller inte något gummigranulat. Syftet har varit att skapa mer attraktiva bollplaner, som i betydligt större utsträckning än grusplaner används för spontanidrottande. Platsgjutet gummi finns i några av de större lekparkerna, till exempel Vivelparken, Äppelängen, Kristallparken, Långbro park. Det har placerats under lekutrustning som ett fallskydd, med syftet att ge bättre tillgänglighet för rörelsehindrade. I Vivelparken har dock förvaltningen bytt ut gummiytan under en så kallad ”kompisgunga” till bark, efter några olyckor med armbrott.

På de förskolor som stadsdelsförvaltningen driver är markbeläggningen på förskolegårdarna främst en fråga för fastighetsägaren. På förskolegårdar kan konstgräs ibland anläggas för att markslitaget är så högt att vanliga gräsytor inte fungerar. I de flesta fall är Sisab fastighetsägare till stadsdelens förskolor och de har sedan tidigare en policy om att sand ska användas som fyllnadsmaterial för konstgräs, inte gummigranulat.

Stadsdelsförvaltningen anser att det är bra att staden tar fram en rekommendation för dessa material. Frågan är viktig och har uppmärksammats av en del älvsjöbor i samband med planeringen av upprustningen av lekparken Apelsinen. En del invånare förespråkar fördelarna med till exempel konstgräs, medan andra inte alls vill ha några konstgjorda material i lekparkerna, utan är oroliga över hälso- och miljöeffekter.

Förvaltningen anser att rekommendationen i fem punkter ger en i stort sett tydlig vägledning, men att dokumentet i sin helhet skulle kunna utvecklas.

Fokus ligger till stor del på gummigranulatet i konstgräsplaner. Detta gäller framför allt idrottsförvaltningens planer, eftersom mindre bollplaner i parker i allmänhet inte har gummigranulat under konstgräset, utan sand. Konstgräs utan gummigranulat bidrar även dessa till spridning av mikroplaster, men i betydligt mindre omfattning. Förvaltningen saknar att preciseringen av punkt 4 och 5 i rekommendationen inte anger hur anläggnings- och skötselkraven för konstgräsytor utan gummigranulat ska utformas.

När det gäller gummiytor är syftet med dessa främst att öka tillgängligheten. Förvaltningen anser att det är viktigt att rekommendationen inte utgör ett förbud mot gummiytor då det endast är dessa som anses vara helt tillgängliga fallskydd. Andra alternativa fallskydd, som har bättre tillgänglighet än sand, men inte lika bra som gummiytor, är till exempel bark och flis. Förvaltningen

skulle gärna se att dokumentet kompletterades med en genomgång av olika alternativa fallskydd och deras för- och nackdelar ur olika aspekter, såsom miljö, hälsa, tillgänglighet samt drift och underhåll.

Dokumentet med rekommendationen har försetts med en lång rad bilagor, vilket gör det svårläst. En del innehåller förslag till rekommendationer/krav och andra endast bakgrundsmaterial. Framför allt bilaga 1 och 2 bör kunna arbetas in i huvuddokumentet.

Stadsdelsförvaltningen saknar egen kompetens inom kemikaliefrågor. För att kunna hantera de kemikaliekrav som anges i rekommendationen är förvaltningen beroende av den kompetens som finns inom Kemikaliecentrum på miljöförvaltningen. Förvaltningen och våra entreprenörer kommer också att använda sig av Byggvarubedömningen för att uppnå kemikaliekraven vid parkanläggningar. Enligt rekommendationens punkt 2c och 2d får vi dock intrycket att specifika kemikaliekrav ligger utanför Byggvarubedömningen och förvaltningen skulle föredra att alla krav finns inlagda där.

Rekommendationen anger också att det ska finnas en miljöansvarig i varje projekt som miljösäkrar processen. Då inte heller trafikkontorets anläggningsavdelning har den kompetensen, skulle det behövas ett centralt ramavtal inom detta område.

Bilaga

Remissen